

**International Charter
on
Geographical Education**

Commission on Geographical Education

**International Geographical Union
Union Géographique Internationale**

International Charter on Geographical Education

proclaimed by

International Geographical Union
Commission Geographical Education
Washington 1992

translated into 21 languages

edited by
Hartwig Haubrich
Freiburg 1994

cosponsored by
International Geographical Union
Commission Geographical Education
and
National Geographic Society
in Washington

ISBN 3-925319-11-5

Selbstverlag des Hochschulverbandes für Geographie und ihre Didaktik e.V. (HGD),
Regensburger Str. 160, D-90478 Nürnberg/Germany

Geographiedidaktische Forschungen

herausgegeben im Auftrag des Hochschulverbandes für Geographie
und ihre Didaktik e.V. von
Hartwig Haubrich, Jürgen Nebel, Helmut Schrettenbrunner
und Arnold Schultze

Band 24

edited by
Hartwig Haubrich
February 1998

Commissioned by
International Geographical Union
Commission for Geographical Education
and
National Geographic Society
Washington

chlorine free paper

MILSKOV

MEDNARODNA LISTINA**O****GEOGRAFSKEM IZOBRAŽEVANJU**

KOMISIJA ZA GEOGRAFSKO IZOBRAŽEVANJE
MEDNARODNA GEOGRAFSKA UNIJA

VSEBINA

1.	Predgovor.....	3
2.	Izzivi in odgovori.....	4
3.	Vprašanja in koncepti v geografiji.....	5
4.	Prispevek geografije k izobraževanju.....	7
5.	Vsebina in zasnova geografskega izobraževanja.....	10
6.	Načela in strategija izvedbe.....	13
7.	Raziskovanje v geografskem izobraževanju.....	16
8.	Mednarodno sodelovanje.....	17
9.	Razglas.....	17

PREDGOVOR

Komisija za geografsko izobraževanje Mednarodne geografske unije, ki

JE PREPRIČANA,
da je geografsko izobraževanje nujno potrebno za razvoj odgovornih in aktivnih prebivalcev sveta,

SE ZAVEDA,
da je geografija predmet, ki informira, usposablja in vzpodbuja na vseh stopnjah izobraževanja, obenem pa lahko prispeva k poglobljenemu doživljanju in razumevanju našega sveta,

SE ZAVEDA,
da učenci potrebujejo več mednarodnega uveljavljanja, da bi lahko učinkovito sodelovali na ekonomskem, političnem in kulturnem področju ter na področju varstva okolja v tem vedno "manjšem" svetu,

JE ZASKRBLJENA,
ker je geografsko izobraževanje zanemarjeno v mnogih delih sveta, ponekod pa nista dovolj jasni njegova zgradba in skladnost,

JE PRIPRAVLJENA
pomagati kolegom pri zmanjševanju geografske nepismenosti v vseh deželah sveta,

PODPIRA
načela, ki so zapisana v:

- Listini Združenih narodov,
- Svetovni deklaraciji o človekovih pravicah,
- Ustavi Unesca,
- Priporočilu Unesca o izobraževanju za mednarodno razumevanje, sodelovanje in mir,
- Deklaraciji o pravicah otrok,
- nacionalnih kurikulumih in poročilih o geografskem izobraževanju,

priporoča to Mednarodno listino o geografskem izobraževanju vsem ljudem sveta.

IZZIVI IN ODGOVORI

Rešitev bistvenih vprašanj in problemov našega sveta zahteva sodelovanje ljudi vseh generacij. Vsi spodaj naštetih problemi imajo močno geografsko dimenzijo:

gibanje prebivalstva, hrana in lakota, urbanizacija, socialnoekonomske razlike, nepismenost, revščina, nezaposlenost, begunci in ljudje brez države, kršitev človekovih pravic, bolezni, kriminal, spolno razlikovanje, migracije, izumiranje rastlin in živali, deforestacija, erozija prsti, širjenje puščav, naravne katastrofe, strupeni in radioaktivni odpadki, klimatske spremembe, onesnaževanje ozračja, onesnaževanje voda, ozonska luknja, omejenost naravnih virov, omejevanje gospodarske rasti, izraba tal, etnični konflikti, vojne, regionalizacija, nacionalizem, globalizacija na "Vesoljski ladji Zemlja".

Konflikti, ki jih povzročajo ta vprašanja in problemi, pomenijo izziv vsem tistim učiteljem geografije, ki želijo ljudem ponuditi zaupanje v boljši svet.

V prizadevanju za mir in pravičnost, tako med ljudmi sveta kot med človekom in svetom narave, se učitelji geografije opirajo na Svetovno deklaracijo o človekovih pravicah, predvsem na:

Člen 25

(1) " Vsakdo ima pravico do življenja, ki bo njemu (njej) in njegovi (njeni) družini zagotavljalo zdravje in blaginjo, vključno s hrano in obleko, bivališčem, zdravstvenim in socialnim varstvom, pravico do varnosti v primerih nezaposlenosti, bolezni, nezmožnosti, vdovstva, starosti in pomanjkanja sredstev za preživljanje, kadar to ni v njegovi (njeni) moči.

Člen 26

- (1) Vsakdo ima pravico do izobrazbe...
- (2) Izobraževanje naj bo usmerjeno k celovitemu razvoju osebnosti človeka ter k jačanju spoštovanja človekovih pravic in osnovnih svoboščin. Med vsemi narodi, rasnimi in verskimi skupnostmi naj širi razumevanje, strpnost in prijateljstvo ter podpira aktivnosti Združenih narodov za ohranjanje miru."

Splošnočloveška pravica do izobrazbe vključuje tudi pravico do visokokvalitetne geografske izobrazbe, ki vzpodbuja uravnoteženo regionalno in nacionalno identiteto ter vključevanje v mednarodne tokove.

VPRAŠANJA IN KONCEPTI V GEOGRAFIJI

Geografija je znanost, ki išče razlago prostorskih značilnosti, razporeditve ljudi, pojavov in dogodkov na površju Zemlje. Ukvarja se s proučevanjem povezav med človekom in okoljem v okviru specifičnih prostorov in lokacij. Njene posebne značilnosti so širina pogledov, interdisciplinarnost in združevanje znanj naravoslovnih in družboslovnih znanosti ter zanimanje za uravnavanje odnosov med človeštvom in okoljem v prihodnosti.

Geografi se sprašujejo:

Kje je kaj?
Kakšno je?
Zakaj je tam?
Kako se je zgodilo?
Kakšni so njegovi vplivi?
Kako ravnati v skupno korist človeštva in narave?

Odgovori na ta vprašanja zahtevajo proučevanje lokacije, situacije, interakcije, prostorske distribucije in razločevanje pojavov na Zemlji. Razlaga današnjega stanja izhaja iz preteklosti in sedanosti, sodobni trendi pa kažejo tudi na možen razvoj v prihodnosti.

Osnovni koncepti geografskega raziskovanja in proučevanja so:

lokacija in razporeditev,
prostor,
odnos med človekom in okoljem,
prostorska interakcija,
regija.

LOKACIJA IN RAZPOREDITEV

Ljudje in pokrajine imajo različno absolutno in relativno lokacijo na Zemlji. Te lokacije so povezane s tokovi dobrin, ljudi, informacij in idej ter pomagajo razložiti razporeditev in modele na Zemlji. Njihovo poznavanje je predpogoj za razumevanje lokalne, regionalne, nacionalne in globalne soodvisnosti.

PROSTOR

Prostor ima različne naravne in družbene značilnosti. Naravne značilnosti vključujejo izoblikovanost pokrajine, prst, klimo, vodne vire, vegetacijo, živali in ljudi. Ljudje v skladu s svojim prepričanjem in filozofijo ustvarjajo različne kulture, nasebine, socialnoekonomske sisteme in življenske stile. Osnova za razumevanje povezav med ljudmi in pokrajino je poznavanje fizičnih značilnosti pokrajin ter človeškega zaznavanja okolja in ravnanja.

ODNOS MED ČLOVEKOM IN OKOLJEM

Ljudje na razne načine izkoriščajo okolje in ustvarjajo različne kulturne pokrajine. Na eni strani so pod vplivom svojega fizičnega okolja, na drugi pa ga, ob upoštevanju njegove harmoničnosti in konfliktnosti, spreminjajo v različno kulturno zaznamovana okolja. Razumevanje teh zapletenih interakcij v prostoru je osnova za odgovorno planiranje v okolju, njegovo varstvo in gospodarjenje z njim.

PROSTORSKA INTERAKCIJA

Zaradi neenakomerne razporejenosti naravnih virov ni nobena dežela samozadostna. Medsebojna povezanost pokrajin s prometom in komunikacijskimi sistemi omogoča izmenjavo naravnih virov in informacij. Poznavanje prostorskih interakcij omogoča razumevanje današnjega sodelovanja med ljudmi, ki poteka prek izmenjave dobrin, informacij in migracij. Obenem lahko na ta način odkrivamo probleme in možnosti za izboljšanje regionalnega, nacionalnega ter mednarodnega sodelovanja ter bolje razumemo probleme revščine, bogastva in blaginje človeštva.

REGIJA

Regija je območje, ki ga definiramo na več načinov. Politični kriterij določa države in mesta, fizični kriterij klimatske in vegetacijske cone, socialnoekonomski pa "razvite in manj razvite" dežele. Regije so dinamične v času in prostoru ter zato primerne enote za raziskovanje. Geografi označujejo regije z različnimi stopnjami, od lokalnih in regionalnih do kontinentalnih in globalnih. Integrirani sistem regij vodi h konceptu planetarnega ekosistema. Razumevanje strukture in procesov različnih regij znotraj globalnega sistema je osnova regionalne in nacionalne identitete ljudi in njihovega mednarodnega položaja.

PRISPEVEK GEOGRAFIJE K IZOBRAŽEVANJU

Geografija je močan medij za izobraževanje posameznikov in veliko prispeva k mednarodnemu izobraževanju na področju okolja in razvoja.

Geografija in izobraževanje posameznika

Čeprav so znanje, razumevanje, veščine, odnos in vrednotenje sestavni del holističnega procesa izobraževanja, ločimo tri skupine ciljev oziroma smotrov. Njihovo proučevanje spodbuja učence k raziskovanju in razvijanju znanja, razumevanja, veščin, odnosov in vrednot. Predvsem naj bi razvijali

poznavanje in razumevanje:

- lokacij in prostorov, da bi bili sposobni postaviti nacionalne in mednarodne dogodke v geografski okvir in razumeti osnovne prostorske odnose;
- glavnih naravnih sistemov na Zemlji (relief, prst, vodovje, klima, vegetacija), da bi razumeli interakcije znotraj ekosistemov in med njimi;
- glavnih socialnoekonomskih sistemov na Zemlji (kmetijstvo, naselitev, promet, industrija, trgovina, energija, prebivalstvo in drugi) z namenom pridobiti občutek za prostor. To vključuje tako razumevanje vpliva naravnih pogojev na človeške aktivnosti kot tudi različne načine oblikovanja okolij glede na njihove kulturne vrednote, religijo, tehnične, ekonomske in politične sisteme;
- različnosti ljudi in družb na Zemlji z namenom ceniti kulturno bogastvo človeštva;
- struktur in procesov v domači regiji in državi;
- izzivov in možnosti v okviru globalne soodvisnosti;

spretnosti v:

- uporabi verbalnih, kvantitativnih in simboličnih podatkov, kot so teksti, slike, grafi, tabele, diagrami in zemljevidi;
- uporabi metod, kot so terensko delo in izdelovanje zemljevidov, anketiranje ljudi in interpretacija sekundarnih virov ter uporaba statističnih podatkov;
- uporabi komunikacijskih, miselnih, praktičnih in socialnih veščin za raziskovanje geografskih tem na lokalni in mednarodni ravni. Tako bodo učenci sposobni:
 - identificirati vprašanja in rezultate,
 - zbirati in strukturirati informacije,
 - obdelovati podatke,
 - interpretirati podatke,
 - ovrednotiti podatke,
 - posploševati,
 - uporabljati posplošitve,
 - oblikovati mnenja in ocene,
 - odločati,

19.8

- reševati probleme,
- sodelovanja v delovni skupini,
- delovati dosledno v skladu s priznanimi vrednotami.

Geografsko izobraževanje na ta način prispeva k pismenosti, sposobnosti ustnega izražanja, uporabi številčnih podatkov in uporabi grafičnih sredstev. Prispeva tudi k razvoju osebne in socialne odgovornosti v vsakdanjem življenju in mednarodnem delovanju;

odnose in vrednote, ki prispevajo k:

- zanimanju za okolico ter naravne in družbene značilnosti površja Zemlje;
- vrednotenju lepote fizičnega sveta na eni strani in različnih življenskih pogojev na drugi;
- skrbi za kvaliteto in načrtovanje okolja ter skrbi za življenje prihodnjih generacij;
- razumevanju pomena odnosov in vrednost pri odločanju;
- pripravljenosti za odgovorno uporabo geografskega znanja in veščin v osebni, profesionalni in javni življenju;
- spoštovanju pravice do enakopravnosti vseh ljudi;
- reševanju lokalnih, regionalnih, nacionalnih in mednarodnih problemov po načelih Svetovne deklaracije o človekovih pravicah.

GEOGRAFIJA IN MEDNARODNO IZOBRAŽEVANJE, OKOLJEVARSTVENO IZOBRAŽEVANJE IN IZOBRAŽEVANJE ZA RAZVOJ

Mednarodno izobraževanje

Geografsko izobraževanje v veliki meri prispeva k mednarodnemu izobraževanju, kot je opisano v " Priporočilu o izobraževanju za mednarodno razumevanje, sodelovanje in mir ter o izobraževanju, ki zadeva človekove pravice in osnovne svoboščine " (18. konferenca Unesca, 19. november, 1974). Še posebno pa geografska izobrazba razvija razumevanje, strpnost in prijateljstvo med vsemi narodi, rasami in religijami ter podpira vse aktivnosti Združenih narodov za ohranjanje miru z aktivnim spodbujanjem:

- a) mednarodne dimenzije in globalnih perspektiv v izobraževanju ljudi na vseh stopnjah;
- b) razumevanja in spoštovanja vseh narodov, njihovih kultur, civilizacij in načinov življenja, vključno z domačimi etničnimi kulturami in kulturami drugih narodov;
- c) zavedanja naraščajoče globalne soodvisnosti narodov in narodnosti;
- d) sposobnosti medsebojne komunikacije;
- e) zavedanja ne le pravic, ampak tudi dolžnosti, kar zavezuje posameznike, socialne skupine in narode;
- f) razumevanja potrebe po mednarodni solidarnosti;
- g) pripravljenosti posameznikov za sodelovanje pri reševanju problemov njegove skupnosti, dežele in sveta.

Okoljevarstveno izobraževanje in izobraževanje za razvoj

Pripravljalni komite za konferenco Združenih narodov o okolju in razvoju je zasedal 18. marca 1971 v Ženevi. V poročilu je poudaril pomen okoljevarstvenega izobraževanja in izobraževanja za razvoj na vseh stopnjah in za vse ljudi.

"Čim več je znanja v rokah izobraženih ljudi, ki so sposobni razumevanja informacij, večje so možnosti zmanjšanja uničevanja okolja ter preprečevanja nastajanja novih problemov. Gre za primarno potrebo po okrepitevi celotnega izobraževalnega sistema kot predhodnika okoljevarstvenega izobraževanja v vseh državah, še posebno v državah v razvoju."

Geografska izobrazba omogoča, da se posameznik zave vpliva svojih dejanj oziroma ravnanja njegovega družbenega okolja ter da s pomočjo najnovejših informacij in veščin ter na osnovi okoljevarstvene etike sprejema odločitve, ki ne zanemarjajo okolja.

VSEBINA IN ZASNOVA GEOGRAFSKEGA IZOBRAŽEVANJA

V geografskih kurikulumih po svetu sta prisotna regionalnogeografski in tematskogeografski pristop.

Oba sta močno teoretična. V kontekstu učenja otrok se teorije uporabljajo za osvetlitev resničnega sveta. Otroke bi morali spodbujati k raziskovalnemu pristopu, ki bi jim omogočil izdelavo lastnih stališč ter uporabo posplošitev in principov.

REGIONALNOGEOGRAFSKI PRISTOP

Regionalne študije obsegajo:

- lokalno skupnost,
- domačo regijo,
- domačo državo,
- domač kontinent,
- ostale kontinente in regionalne grupacije,
- svet,
- globalne strukture in interakcije.

Načela, ki vodijo selekcijo regij na vseh stopnjah, lahko temeljijo na:

- decentralizaciji - izbor regij bi se moral izogniti nacionalni in kontinentalni centralizaciji;
- motivaciji - izbor regij bi moral upoštevati interes učencev in aktualnost dogodkov;
- ravnotežju - izbor regij bi moral vključevati lokalni in globalni aspekt;
- različnosti - izbor regij bi moral vključevati kontrastne prostore, različna fizična okolja, različne človeške aktivnosti, kulture, socialnoekonomske sisteme ter stopnje razvoja in preživetja;
- pomembnosti - izbor regij bi moral vključiti raziskave o javnem, poklicnem in osebnem življenju ljudi;
- odgovornosti - izbor regij bi moral učencem omogočiti, da spoznajo in sprejmejo odgovornost za delovanje v lokalnem in globalnem smislu.

Vrednotenje narodne identitete in mednarodnega sodelovanja je pomembna naloga regionalnih študij, ki naj bi spodbujale zavest ter opozarjale na pasti separatizma.

TEMATSKI PRISTOP

Tematske študije bi morale vedno imeti regionalno osnovo. Kurikulum tematskih študij v geografiji bi moral biti sistematično klasificiran ter temeljiti na problemskem in sistemskem pristopu.

1. **Sistematski pristopi** za fizično in družbeno geografijo.

Fizična geografija lahko vključuje:

- geomorfologijo,
- hidrogeografijo,
- klimatogeografijo,
- biogeografijo ter
- fizično ekologijo v integriranem smislu.

Družbena geografija lahko vključuje:

- geografijo prebivalstva,
- ekonomsko geografijo,
- urbano geografijo,
- družbeno geografijo,
- zgodovinsko geografijo,
- kulturno geografijo,
- geografijo podeželja,
- politično geografijo,
- družbeno ekologijo...

2. **Problemski pristopi**, ki temeljijo na bistvenih vprašanjih, se ukvarjajo s študijem tekočih dogodkov in problemov z geografskega stališča. To lahko poteka na lokalni, regionalni, nacionalni ali globalni ravni. Vključujejo lahko:

- kvaliteto okolja,
- naravne in druge nesreče,
- socialno-prostorske neenakosti,
- globalne spremembe,
- dinamiko prebivalstva,
- urbanizacijo,
- lakoto po svetu,
- gospodarjenje z energijo,
- neenakosti ras, spolov ali ver,
- omejevanje gospodarske rasti,
- krizne regije (družbeno, naravno in ekonomsko pogojene),
- konflikte,
- probleme in strategije razvoja,
- uravnoveženi razvoj.

3. **Sistemi pristopi** se ukvarjajo s preučevanjem fizičnih sistemov, družbenih sistemov in ekosistemov.

Fizični sistemi obsegajo:

- geomorfološke sisteme,
- sisteme prsti,
- klimatske sisteme,
- hidrološke sisteme ter
- biotične sisteme.

Družbeni sistemi, ki obsegajo socialne in kulturne procese v družbenih formacijah, so:

- poljedelski sistemi,
- industrijski sistemi in sistemi uslužnostnih dejavnosti,
- naselitveni sistemi,
- prometni in trgovski sistemi,
- družbeni sistemi.

Ekosistemi

Skrb za uravnotežen razvoj se lahko izrazi tudi s proučevanjem integracije družbenih in naravnih sistemov znotraj ekosistema.

Izbira pristopov

Izbrana izobraževalna filozofija določa, ali bomo nekatere zgoraj omenjene pristope združevali ali pa bomo izbrali le enega. Ne glede na vrsto pristopa je potrebno učence vzpodbujati k iskanju odgovorov na različna vprašanja. Učenci naj se naučijo veščin, ki jim bodo pomagale najti rešitve za sedanje in bodoče probleme sveta. Zato imajo geografski kurikulumi pomembno vlogo znotraj političnega, socialnega, etničnega, osebnostnega, humanističnega in estetskega izobraževanja.

NAČELA IN STRATEGIJA IZVEDBE

Učitelji - strokovnjaki

Geografijo bi morali v šolah poučevati strokovno izšolani učitelji, ki so največje bogastvo v izobraževalnem procesu. Zaradi tega in zaradi kompleksnosti geografije so visoko izobraženi strokovnjaki nujno potrebni.

Izzivi našega časa in prej opisani cilji geografskega izobraževanja zahtevajo usposobljenost učiteljev geografije tako na strokovnem področju, to je v geografiji, kot na področju geografskega izobraževanja.

S pomočjo programa začetnega izobraževanja učiteljev in njegovega nadaljevanja bi morali učitelji obvladati:

poznavanje in razumevanje:

- razvoja geografije kot stroke (koncepti, teme, pristopi in veščine),
- socialnega pomena izobraževanja in poučevanja,
- interesov, pričakovanj in pravic učencev,
- načina učenja učencev (kognitivna, afektivna in psihomotorična področja),
- principov kurikuluma;

veščine in spretnosti za:

- načrtovanje lekcij, enot, pouka in kurikuluma,
- uporabo primernih metod vrednotenja,
- vključevanje učencev pri pridobivanju izobraževalnih izkušenj,
- selekcijo in uporabo primernih virov in medijev,
- potek vrednotenja in ponavljanja,

vrednote in odnos do:

- geografije kot izobraževalnega medija,
- geografskega izobraževanja učencev,
- uresničevanja osebne in profesionalne rasti znotraj geografskega izobraževanja,
- uresničevanja enakih pravic za vse učence z namenom doseči uspešno geografsko izobraževanje.

Avtonomnost predmeta

Da bi se lahko temeljito pripravili na prihodnost, bi morala biti geografija eden glavnih predmetov tako v osnovnošolskih kot v srednješolskih kurikulumih. Na predmetni osnovnošolski stopnji bi morali poučevati geografijo predmetni učitelji geografije, na srednješolski in na vseh višjih stopnjah pa bi morali geografijo poučevati geografski strokovnjaki. Geografija predstavlja most med naravoslovnimi in družboslovnimi znanostmi. Na mnoga geografska vprašanja lahko

najdemo odgovore v vedah, kot so geologija, hidrologija, biologija, zgodovina, sociologija, politika in ekonomija. Kadar okoliščine zahtevajo, da imajo učenci določene starosti ali na določeni stopnji kombinirane smeri pouka oziroma integrirane kurikulumne različnih predmetov, bi morala biti geografija znotraj tega natančno definirana, v skladu z okvirom te Mednarodne listine.

Obvezen in neprekinjen pouk

Vsi učenci bi morali imeti v letih svojega šolanja neprekinjen program geografskega pouka, ki bi prispeval k njihovi splošni izobrazbi ter pripravi na osebno in javno življenje.

Časovna razporeditev

Geografija bi morala imeti v predmetniku enak časovni delež kot ostali glavni predmeti. Urnik bi moral geografiji zagotoviti stalno število ur skozi vse šolsko leto, pa tudi možnost povečanja števila ur v primeru projektnega ali terenskega dela. Tako bi lahko učenci pridobili geografske izkušnje, ki bi jim pomagale pri izivih sedanjosti in prihodnosti.

Učno gradivo

Da bi si učenci lahko ustvarili realno predstavo o Zemlji, je nujna uporaba tako tradicionalnih kot najnovejših učnih sredstev in medijev. Geografija ne bi smela biti nizkopračunski predmet. Mednarodna skupnost geografskih vzgojiteljev bi morala pomagati revnejšim državam, da bi dobile dostop do kvalitetnega učnega gradiva.

GEOGRAFIJA - PREDMET ZA VSE

Geografija ima pomembno vlogo pri izobraževanju vseh učencev. Sestavljalci kurikulumov morajo biti posebej pozorni na učence s posebnimi potrebami in na spreminjanje potreb učencev v skladu z njihovim razvojem.

Čeprav je na vseh stopnjah veliko skupnih vidikov geografskega izobraževanja, pa obstajajo posebnosti v osnovnošolskem, srednješolskem, visokošolskem, poklicnem izobraževanju, izobraževanju odraslih ter pri dodatnem izobraževanju.

Osnovnošolsko izobraževanje

Otroci se radi učijo s pomočjo raziskovanja svoje okolice in so do novih izkušenj zelo odprti. Zato bi se učenje o ljudeh tujih kultur, o različnih načinih življenja in različnih pokrajinah moralo začeti na tej stopnji. Na ta način prispeva geografsko izobraževanje k osnovnim idejam Deklaracije

Združenih narodov o pravicah otrok, ki pravi: "Otrok naj uživa posebno zaščito. Morajo mu biti dane zakonske možnosti in druge priložnosti, da se bo lahko razvijal fizično, mentalno, moralno, duhovno in socialno zdravo ter v pogojih svobode in dostojanstva.

Srednješolsko izobraževanje

Ko mladi ljudje odraščajo, se povečuje tudi njihova sposobnost abstraktnega mišljenja. Praktične izkušnje lahko zdaj dopolnimo z naraščajočo uporabo bolj abstraktnih virov informacij. V vedno večji skrbi za prihodnost svetovne skupnosti se je potrebno izogibati ločevanju med znanjem in ravnanjem ter spodbujati odgovornost za okolje ter multikulturno in mednarodno sodelovanje na regionalni in nacionalni ravni.

Visokošolsko izobraževanje

Veliko tistih, ki se vključijo v visokošolsko izobraževanje, zasede ključna mesta v družbi, ki zahtevajo nacionalno in mednarodno sodelovanje ter odgovornost za usodo okolja. Ne glede na vrsto študija bi morale vse smeri visokošolskega izobraževanja vključevati tudi geografske predmete, zaradi potrebe po geografski pismenosti študentov. To je še posebno pomembno za tiste, ki nameravajo postati učitelji. Znanje vsaj enega tujega jezika je za učitelja geografije velika prednost.

Poklicno izobraževanje odraslih

Geografsko razumevanje prispeva k izobrazbi vseh ljudi v njihovem vsakodnevem življenju. Kot delavci, delodajalci, potrošniki in državljani morajo ljudje poznati vpliv svojih odločitev v mednarodnih okvirih in na okolje. Na ta način bodo doseženi mednarodno sodelovanje, razvoj in svetovni red.

Posameznikovo razumevanje zgornjega bi lahko dosegli z vključitvijo geografskega vidika v vse oblike izobraževanja odraslih.

RAZISKOVANJE V GEOGRAFSKEM IZOBRAŽEVANJU

Raziskovanje v geografskem izobraževanju je usmerjeno k izboljšanju poučevanja in učenja geografije v osnovnošolskem, srednješolskem, visokošolskem in poklicnem izobraževanju ter izobraževanju odraslih. Zato je neizogibna uporaba temeljnih in praktičnih raziskav o vidikih geografske vzgoje.

TEMELJNO RAZISKOVANJE se ukvarja z razvojem osnovnih vidikov geografske vzgoje. Primer takega raziskovanja bi bila analiza otrokovega pridobljenega geografskega znanja in razumevanja ter njegovega odnosa do ljudi in okolja.

UPORABNO RAZISKOVANJE se ukvarja s problemom ustreznosti geografskega izobraževanja, kot sta razvoj ter vrednotenje učnih metod in pripomočkov na specifičnih področjih, ki zajemajo nove informacijske tehnologije ter prostorsko, razvojno, multikulturno in globalno izobraževanje.

Pri selekciji raziskovalnih vprašanj in načrtov bi bilo potrebno tesno sodelovanje med raziskovalci, učitelji ter tvorci izobraževalnih sistemov. Rezultati praktičnega raziskovanja bi morali biti dostopni vsem.

METODOLOGIJA

Raziskovanje je pomemben vidik geografskega izobraževanja na vseh stopnjah. Medtem ko empirične raziskave potekajo predvsem znotraj višjih izobraževalnih institucij, pa raziskovanje, ki temelji na delu v razredu, omogoča vsem učiteljem sodelovanje pri razvoju in vrednotenju učnih programov, procesov in virov.

Uporabljamo celo vrsto kvalitativnih in kvantitativnih metod, ki lahko vključujejo:

- procesno raziskovanje,
- empirično raziskovanje,
- hermenevtično raziskovanje.

Izbira metod je odvisna od predmeta raziskave in vprašanj, na katera naj bi odgovorili.

MEDNARODNO SODELOVANJE

Geografsko izobraževanje veliko prispeva k ustvarjanju globalnega sodelovanja. Da bi dosegli mednarodno sodelovanje učiteljev geografije, bi morali upoštevati Helsinški sporazum, ki vključuje bilateralno in multilateralno izmenjavo izkušenj v učnih metodah na vseh stopnjah izobraževanja, izmenjavo učnih materialov ter dognanj na področju raziskav kurikuluma, pedagogike, evalvacijskih metod in epistemologije. Geografske strokovnjake v vseh državah bi morali spodbujati k medsebojnemu sodelovanju prek Komisije za geografsko izobraževanje Mednarodne geografske unije ter prek ostalih mednarodnih institucij in specifičnih raziskovalnih projektov, ki so geografsko pomembni in imajo izobraževalno dimenzijo. Nekatera mednarodna telesa in projekti so navedeni v dodatku A tega dokumenta.

RAZGLAS

To Mednarodno listino, ki jo je izdelala Komisija za geografsko izobraževanje Mednarodne geografske unije in o kateri so razpravljali geografski strokovnjaki po svetu, je odobril Izvršilni odbor Mednarodne geografske unije na 27. Mednarodnem geografskem kongresu v Washingtonu, D.C., ZDA, avgusta 1992.

Komisija za geografsko izobraževanje Mednarodne geografske unije naslavlja to Listino vsem vladam in narodom sveta in priporoča načela in način izvajanja, zapisane v Listini, kot osnovo geografskega izobraževanja v vseh državah.

podpisani

prof. dr. Hartwig Haubrich
 Chair, International Geographical Union
 Commission in Geographical Education
 Pedagogische Hochschule Freiburg
 Kunzenweg 21 D-79117 Freiburg/ Germany

